

Informacja

o wynikach kontroli bezpieczeństwa
**chemicznego zabawek w zakresie
środków opóźniających palność**

INFORMACJA

o wynikach kontroli bezpieczeństwa chemicznego zabawek w zakresie środków opóźniających palność

Termin: marzec- czerwiec 2021 roku

Kontrolujący w ramach planu: 8 wojewódzkich inspektorów Inspekcji Handlowej (Białystok, Bydgoszcz, Gdańsk, Kraków, Lublin, Opole, Poznań, Szczecin)

Cel kontroli: ocena, czy zabawki oferowane na rynku polskim spełniają wymagania określone w rozporządzeniu Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 20 października 2016 r. w sprawie wymagań dla zabawek¹ i są bezpieczne dla dzieci, w tym poprzez badania laboratoryjne właściwości chemicznych, przeprowadzone w laboratorium UOKiK.

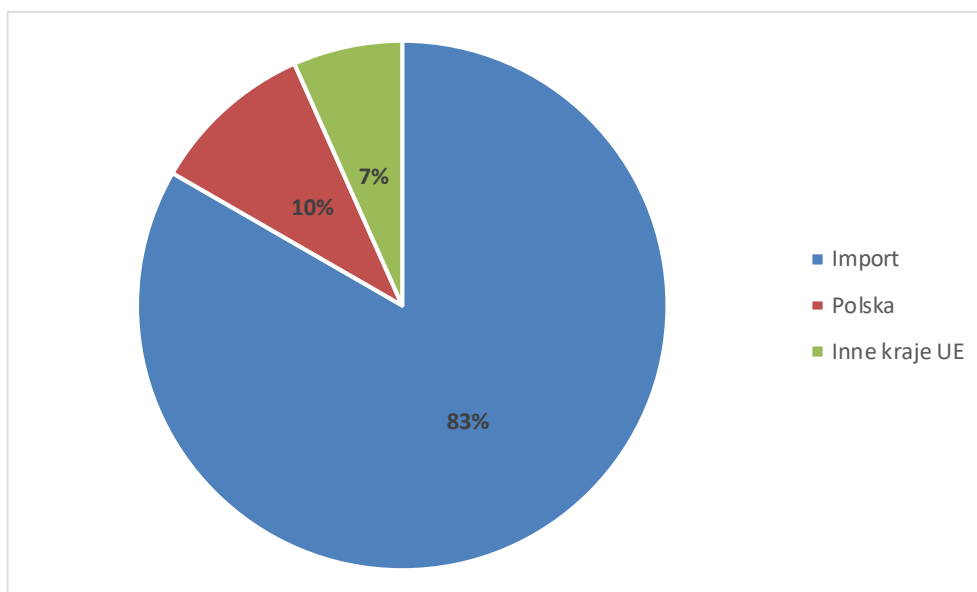
Wyniki kontroli:

Tabela 1 - Udział zabawek niezgodnych w podziale na podmioty gospodarcze, które kontrolowano.

Rodzaj podmiotu kontrolowanego	Liczba skontrolowanych podmiotów danego rodzaju	Liczba skontrolowanych zabawek	Liczba zakwestionowanych zabawek	Procentowy udział zakwestionowanych zabawek
Importer	7	11	2	18,2%
Dystrybutor – sklep detaliczny	11	11	3	27,3%
Dystrybutor – sklep wielkopowierzchniowy	6	8	4	50,0%
Razem:	24	30	9	30,0%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji wojewódzkich inspektoratów Inspekcji Handlowej.

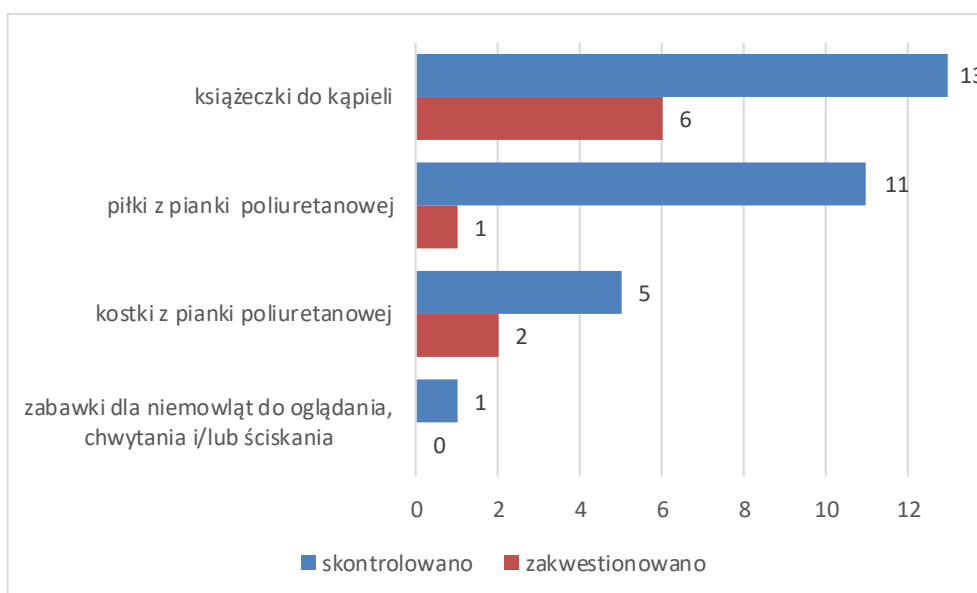
¹ Dz. U. z 2019 r., poz. 1816

Wykres 1. Pochodzenie skontrolowanych zabawek.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji wojewódzkich inspektoratów Inspekcji Handlowej.

Wszystkie importowane zabawki, które objęto kontrolą, pochodziły z Chin (25). Również z tego kraju pochodziły **wszystkie zakwestionowane wyroby** (9). Skontrolowano również 3 zabawki pochodzące z Polski oraz po jednej z Niemiec i Włoch.

Wykres 2. Liczba zabawek skontrolowanych i zakwestionowanych w poszczególnych kategoriach.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji wojewódzkich inspektoratów Inspekcji Handlowej.

Łącznie skontrolowano 30 modeli zabawek, kwestionując 9 z nich (w ramach kategorii wskazanych na wykresie 2), co stanowi 30 % ogółu skontrolowanych. Największą grupą zakwestionowanych zabawek były książeczki do kąpiel, które stanowiły 60 % wszystkich zakwestionowanych zabawek (20 % ogółu skontrolowanych).

Stwierdzone niezgodności formalne głównie polegały na:

- braku wymaganych ostrzeżeń lub niezasadnym ich umieszczeniu² (w 5 przypadkach - 2 kostek, 2 książeczek i piłki), co oznacza, że nabywca nie jest odpowiednio ostrzeżony o zagrożeniach jakie niesie ze sobą użytkowanie zabawki i nie może im przeciwdziałać;
- nieprawidłowo sporządzonej deklaracji zgodności (w 4 przypadkach - książeczek do kąpiel), co oznacza, że producent nie dotożył odpowiedniej staranności oceniając czy zabawka spełnia obowiązujące wymagania;
- braku danych podmiotów odpowiedzialnych (producenta i importera) za wprowadzenie zabawki do obrotu (w 3 przypadkach - książeczek do kąpiel), co oznacza, że podmiot odpowiedzialny za zabawkę nie ujawnił danych, utrudniając działania organom kontroli lub dochodzenie praw konsumentowi.

Badania laboratoryjne

W Laboratorium Produktów Włókienniczych i Analizy Instrumentalnej w Łodzi zbadano właściwości mechaniczne i fizyczne zabawek. Przeprowadzono łącznie **30 badań**, stwierdzając **niezgodności w 2 próbkach** (6,7 % przebadanych). W badaniach stwierdzono niedozwolone stężenie fosforanu tris(2-chloro-1-metyloetylu - TCPP) - wartość 70 mg/ kg w książeczce do kąpiel oraz 10 mg/ kg w kostce z pianki. Dopuszczalne stężenie tej substancji wynosi 5 mg/kg³, a więc zostało ono przekroczone, odpowiednio, 14- i 2-rotnie. W tej samej książeczce wykryto również fosforan tris(2-chloro-1-(chlorometylo)etylu) (TDCP) o wartości powyżej 100 mg/kg, przy wartości granicznej jak poprzednio, a więc została przekroczona **ponad 20 razy!**

² Przykładowo ostrzeżenie: „Nieodpowiednie dla dzieci w wieku poniżej 36 miesięcy”, a w przypadku zabawek funkcjonalnych - „Do użytku pod bezpośrednim nadzorem osoby dorosłej”.

³ Dyrektywa Komisji 2014/79/UE z dnia 20 czerwca 2014 r. zmieniająca załącznik C do załącznika II do dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/48/WE w sprawie bezpieczeństwa zabawek w odniesieniu do TCEP, TCPP i TDCP (Dz. Urz. UE L 182 z 21.06.2014 r., str. 49).

Środki opóźniające palenie badane są w zabawkach przeznaczonych dla dzieci poniżej 3 roku życia i wykonanych z poliuretanu lub z elementami wykonanymi z pianki poliuretanowej. Pianka poliuretanowa przypomina w dotyku gąbkę, jest bardzo miękka, elastyczna i po naciśnięciu bardzo szybko powraca do swoich pierwotnych kształtów. Najczęściej występującymi zabawkami wykonanymi z poliuretanu bądź posiadającymi elementy wykonane z poliuretanu są książeczki do kąpieli, kostki oraz piłki.

Działania Inspekcji Handlowej

Inspektorzy IH w 7 przypadkach stwierdzenia niezgodności formalnych (np. nieprawidłowo sporządzona deklaracja zgodności, nieprawidłowe ostrzeżenia) wystąpili do przedsiębiorców, odpowiedzialnych za wprowadzenie zabawki do obrotu, z wnioskiem o podjęcie dobrowolnych działań naprawczych⁴. Do momentu opracowania informacji 3 z nich przeprowadziło ww. działania. Inspektorzy IH skierowali do Prezesa UOKiK **2 wnioski o wszczęcie postępowań administracyjnych**⁵, które obecnie są w toku.

Podsumowanie

Badania laboratoryjne wykazały niezgodności pod względem bezpieczeństwa chemicznego w ok. 6 % zbadanych zabawek. Jest to jeden z niższych wyników względem innych przeprowadzanych kontroli zabawek. Niepokojącym jest natomiast fakt, że przekroczenia dopuszczalnych stężeń sięgały rzędu kilkunastu razy. Substancje te w przekroczonym stężeniu mogą wywołać podrażnienia górnych dróg oddechowych, oczu i skóry.

W przypadku niezgodności formalnych najczęściej kwestionowano niezasadne umieszczenie ostrzeżenia 0-3 oraz brak danych podmiotów odpowiedzialnych za wprowadzenie zabawki do obrotu, a wszystkie pochodziły z Chin. W niektórych zabawkach stwierdzano więcej niż jedną niezgodność formalną, jak np. w przypadku 2 książeczek do kąpieli, gdzie stwierdzono wszystkie opisane wcześniej niezgodności. Nie pojawiła się żadna niezgodność dotycząca oznakowania

⁴ Art. 75 ust. 3 Ustawa o systemach oceny zgodności i nadzoru rynku (Dz.U. z 2021 r. poz. 514 ze zm., dalej: uosozinr)

⁵ Art. 76 ust. 1 uosozinr

CE, która dotychczas była stosunkowo często kwestionowana podczas kontroli zabawek.

Wyniki tej kontroli wskazują, że ogólny odsetek kwestionowanych zabawek w tym segmencie rynku (30 %) jest stosunkowo niski, porównując go do innych rodzajów zabawek np. lalek badanych na obecność ftalanów czy namiotów i domków kontrolowanych pod względem konstrukcji (przeciętnie ok. 45 %)⁶. Niepokoi natomiast skala niezgodnych zabawek pochodzących z importu (100 % kwestionowanych), która w przypadku kontroli prowadzonych w 2020 r. utrzymywała się na niższym poziomie (ok. 55 %). Wskazuje to na potrzebę ścisłej współpracy IH z organami celno-skarbowymi, tak aby niebezpieczne zabawki nie były dopuszczane do obrotu.

⁶ Dane na podstawie kontroli bezpieczeństwa zabawek przeprowadzonych w 2020 r.

PORADY DLA KONSUMENTÓW

Wybierając zabawkę pamiętajmy, że każda zabawka powinna być oznakowana znakiem CE, za pomocą którego producent deklaruje spełnianie obowiązujących wymagań.

Prawidłowy wzór znaku „CE”; źródło: załącznik I do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr765/2008 z dnia 9 lipca 2008r. ustanawiającego wymagania w zakresie akredytacji i nadzoru rynku odnoszące się do warunków wprowadzania produktów do obrotu i uchylającego rozporządzenie (EWG) nr 339/93⁷

Pamiętaj, że oznakowanie CE nie jest handlowym świadectwem jakości, ani nie potwierdza pochodzenia towaru z terenu Unii Europejskiej. Nie powinno być również traktowane jako potwierdzenie, że zabawkę sprawdziła kompetentna instytucja państwowa lub dopuściła go do obrotu na europejskim rynku. Kupując zabawkę, zwróć także uwagę, że ostrzeżenie „Nieodpowiednie dla dzieci w wieku poniżej 36 miesięcy” lub „Nieodpowiednie dla dzieci w wieku poniżej 3 lat” (lub jego odpowiednik w formie graficznej - symbol graficzny poniżej) może pojawić się wyłącznie na zabawkach, które mogą być niebezpieczne dla dzieci w wieku poniżej 36 miesięcy, jednak nie są dla nich przeznaczone, ze względu na swoje funkcje, wymiary, cechy, właściwości lub inne przekonujące przyczyny, np. hulajnoga, rowerek - zabawka, samochodzik do składania. Obok tego ostrzeżenia lub w instrukcji producent umieszcza krótki opis zagrożenia, np. pojawienie się małych elementów. Celem tego ostrzeżenia jest informowanie dorosłych o tym, że zabawki mogą być niebezpieczne dla dzieci w wieku poniżej 3 lat i nie są dla nich przeznaczone. Jednak to ostrzeżenie nie powinno być naniesione na zabawkach, które z uwagi na swoje funkcje, wymiary, cechy, są wyraźnie nieodpowiednie dla dzieci w wieku poniżej 36, np. mikroskop, maszyna do szycia, zestawy do eksperymentowania. Zabawka

⁷ Dz. Urz. UE L 218 z 13.08.2008, str. 30

przeznaczona dla dziecka do 3 roku życia nie powinna zawierać małych elementów i stwarzać dla niego zagrożenia podczas zabawy!

Symbol graficzny

*Źródło: pkt 7.2.1. załącznika nr 1 rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów ws. wymagań dla zabawek
(Dz. U. z 2019 r. poz. 1816)*

Kontrolowane zabawki wykonane zostały lub posiadają elementy z pianki poliuretanowej i są przeznaczone dla dzieci w wieku poniżej 36 miesięcy, które często wkładają je do ust. Biorąc pod uwagę, że pianka ma strukturę przypominającą gąbkę, co umożliwia jej oderwanie - dokonując wyboru zabawki dla naszych pociech, zwracajmy uwagę na jakość jej wykonania.